

Praha 5.10.2004

60

Ekonomické výsledky nemocnic k 30.6.2004

Tato aktuální informace vychází ze zpracovaných údajů ze statistického výkazu E (MZ) 6-04 o ekonomice zdravotnických zařízení, jenž k 30.6.2004 odevzdalo 177 nemocnic rezortu zdravotnictví a 4 mimorezortní subjekty, spadající pod ministerstvo obrany. Do zpravodajských jednotek patřily všechny typy nemocnic bez ohledu na zřizovatele, tj. fakultní, poskytovatelé akutní i následné péče.

Od 1.1.2004 byly některé nemocnice přeměněny krajskými úřady na obchodní společnosti, což se projevilo v rozšíření skupiny soukromých nemocnic na úkor krajských. Kategorie nemocnic přímo řízených MZ je stabilní a tvořila ji stejná zařízení jako v předchozích obdobích. U nemocnic městských a obecních došlo k 30.6.2004 ke změně počtu v důsledku transformace 2 nemocnic (Valašské Meziříčí a Vysoké Mýto) na akciové společnosti a dále Vršovická nemocnice Praha 10 se stala LDN. Na druhé straně do této kategorie 1 nemocnice přibyla (Kadaň).

1. Náklady, výnosy, hospodářský výsledek

Dosažené hodnoty výše jmenovaných ukazatelů k **30.6.2004** jsou uvedeny v tabulce (v mil. Kč):

Nemocnice	Počet	Náklady	Výnosy	Hospodářský výsledek
Přímo řízené MZ	19	18 755	18 742	-13
Krajské	64	13 541	13 737	195
Obecní a městské	27	2 478	2 457	-21
Soukromé a církevní	67	4 982	5 216	234
Celkem rezort zdravotnictví	177	39 757	40 152	395
Řízené ostatními centrálními orgány ^{x)}	4	1 242	1 295	53
C e l k e m	181	40 998	41 447	448

^{x)} ministerstvo obrany

Celkové náklady nemocnic se oproti stejnému období minulého roku zvýšily pouze o 1,2 %, zřejmě vlivem zavedení nutných úsporných opatření. Výraznější růst výnosů o 5,3 % mohl souviset s doplacením sumy, určené na oddlužení nemocnic či finanční podporou zařízení ze strany zřizovatelů. Tržby od zdravotních pojišťoven, které tvoří většinu příjmů nemocnic, meziročně vzrostly o 2,2 %. Jejich podíl na celkových výnosech však poklesl z 82,3 % v pololetí loňského roku na 79,9 % k 30.6.2004.

Po delší době výnosy opět převýšily náklady, a tak celkový hospodářský výsledek nemocnic dosáhl kladných hodnot. Ve srovnání se stejným obdobím minulého roku se letos v tomto ukazateli „zlepšily“ všechny kategorie nemocnic, i když u přímo řízených MZ a obecních a městských se stále pohyboval v záporných číslech, ale vykázané ztráty byly nižší než loni.

Pro úplnost ještě následuje tabulka, která ukazuje rozložení nemocnic podle dosaženého výsledku hospodaření:

Nemocnice s hospodářským výsledkem	Počet nemocnic			Podíl na celkovém počtu v %		
	1. pololetí 2002	1. pololetí 2003	1. pololetí 2004	1. pololetí 2002	1. pololetí 2003	1. pololetí 2004
kladným	108	78	122	56,3	41,9	67,4
záporným	84	108	59	43,7	58,1	32,6
v tom:						
do -10 mil. Kč	55	64	45	28,6	34,4	24,9
-10,1 až -50 mil. Kč	26	39	10	13,5	21,0	5,5
více než -50 mil. Kč	3	5	4	1,6	2,7	2,2
C e l k e m	192	186	181	100,0	100,0	100,0

Po bližším srovnání jednotlivých zařízení za dvě poslední období se ukázalo, že 66 nemocnic si udrželo kladný hospodářský výsledek, 56 zařízení se dostalo ze záporných čísel do kladných hodnot.

2. Struktura nákladů

Přehled o výši jednotlivých nákladových položek k **30.6.2004** poskytuje následující tabulka (v mil. Kč):

Nemocnice	Náklady celkem	Náklady na								
		léčiva	zdravot. prostředky	krev	potraviny	energie	služby	osobní náklady	odpisy	ostatní náklady 1)
Přímo řízené MZ	18 755	1 855	3 351	317	150	474	1 337	7 063	1 285	2 923
Krajské	13 541	810	1 777	206	211	521	1 101	6 523	667	1 725
Obecní a městské	2 478	125	258	24	57	93	229	1 271	155	267
Soukromé a církevní	4 982	329	608	71	98	180	562	2 418	167	549
Celkem rezort zdravotnictví	39 757	3 120	5 994	618	516	1 268	3 229	17 275	2 274	5 464
Řízené ostat. centrál. orgány	1 242	129	153	13	13	49	203	424	108	150
C e l k e m	40 998	3 249	6 147	631	529	1 317	3 432	17 699	2 382	5 614

1) Ostatní náklady - představují další zbývající náklady, které nejsou uvedeny ve sledovaných kategoriích nákladů, tj. účtová skupina 53 a 59 - daně a poplatky, účtová skupina 54 - ostatní náklady a dále spotřebované nákupy neobsažené v jednotlivých položkách nákladů.

Jak vyplynulo z první části dařilo se nemocnicím držet náklady více méně pod kontrolou. Nejvyšší nárůst oproti pololetí 2003 zaznamenaly náklady na zdravotnické prostředky, služby a ostatní, navýšení se u těchto položek pohybovalo mezi 8 až 10 %. Některé nemocnice po přehodnocení vlastních možností například v úklidu či stravování se rozhodly pro dodavatelský způsob, což se projevilo právě v růstu nákladů na služby. Na druhou stranu se nejvíce snížily náklady na energie, následovaly odpisy a osobní náklady, za jejichž poklesem mohlo stát omezení počtu pracovníků (zejména nezdravotních profesí), nevyplacení 13. platů v plné výši či zavedení nového platového systému.

3. Nákladová rentabilita

Stejně jako hospodářský výsledek tak i celková nákladová rentabilita nemocnic (poměr hospodářského výsledku k nákladům) se v letošním pololetí dostala do kladných hodnot. Jak je patrné z tabulky výrazně si polepšily především krajské nemocnice:

Nemocnice	Nákladová rentabilita v %	
	k 30.6.2003	k 30.6.2004
Přímo řízené MZ	-1,3	-0,1
Krajské	-5,6	1,4
Obecní a městské	-3,6	-0,9
Soukromé a církevní	4,1	4,7
Celkem rezort zdravotnictví	-2,9	1,0
Řízené ostatními centrálními orgány ^{x)}	-0,6	4,3
C e l k e m	-2,9	1,1

^{x)} ministerstvo obrany

Se zlepšením tohoto ukazatele souvisí i příznivější rozložení nemocnic podle dosažené nákladové rentability. Podíl nemocnic s kladnou nákladovou rentabilitou se zvýšil z 42 % (k 30.6.2003) na 67 % (k 30.6.2004), když ještě na konci roku 2003 činil 45 %.

Nákladová rentabilita v %	Podíl z celkového počtu nemocnic v %	
	k 30.6.2003	k 30.6.2004
více než 10	11,3	16,6
5 až 9,9	9,7	16,0
0 až 4,9	21,0	34,8
-2 až -0,1	10,8	6,6
-5 až -2,1	20,4	15,5
-10 až -5,1	16,7	7,7
horší než -10,1	10,3	2,8
C e l k e m	100,0	100,0

4. Pohledávky z obchodního styku

S vývojem pohledávek z obchodního styku nemocnic všech rezortů za poslední tři období seznamuje následující tabulka:

Pohledávky z obchodního styku	k 30.6.2003		k 31.12.2003		k 30.6.2004	
	mil. Kč	podíl v %	mil. Kč	podíl v %	mil. Kč	podíl v %
celkem	10 292	x	9 871	x	11 529	x
celkem po splatnosti	3 178	100,0	2 838	100,0	3 457	100,0
do 30 dnů	2 109	66,4	1 929	68,0	2 403	69,5
31 - 90 dnů	202	6,4	190	6,7	274	7,9
91 - 180 dnů	108	3,4	65	2,3	102	3,0
181 - 360 dnů	93	2,9	83	2,9	86	2,5
nad 360 dnů	665	20,9	571	20,1	593	17,2

Po loňské pomoci státu v podobě odkoupení nesplacených pohledávek zdravotních pojišťoven objem celkových pohledávek opět vzrostl, a to o 17 %. Pohledávky po lhůtě splatnosti se zvýšily o 22 %. Největší část (zhruba 74 %) tvořily nesplacené pohledávky vůči zdravotním pojišťovnám, přičemž největší část byla kumulována do lhůty splatnosti 30 dnů.

Vývoj pohledávek z obchodního styku u nemocnic jednotlivých zřizovatelů byl následující (v mil. Kč):

Nemocnice	Pohledávky z obchodního styku					
	k 30.6.2003		k 31.12.2003		k 30.6.2004	
	celkem	po splat.	celkem	po splat.	celkem	po splat.
Přímo řízené MZ	4 837	1 524	4 971	1 459	6 009	1 998
Krajské	3 965	1 198	3 536	902	3 215	789
Obecní a městské	603	190	537	183	596	209
Soukromé a církevní	629	193	590	217	1 379	380
Celkem rezort zdravotnictví	10 033	3 105	9 635	2 761	11 200	3 377
Řízené ostatními centrálními orgány ^{x)}	259	73	236	78	329	81
C e l k e m	10 292	3 178	9 871	2 838	11 529	3 457

^{x)} ministerstvo obrany

K 30.6.2004 nejvyšší podíl nesplacených pohledávek vykazovala kategorie nemocnic obecních a městských, naopak nejnižší poměr byl u krajských subjektů.

5. Závazky z obchodního styku

Významný vliv na konečný objem závazků, především těch nezaplacených, mělo poskytnutí prostředků státu na úhradu části dluhů bývalých okresních nemocnic, které proběhlo koncem minulého a na počátku letošního roku. Nemocnice se tak mohly zbavit „nevýhodných“ závazků, jejichž úroky, případně penále zatěžovaly jejich rozpočet. V důsledku tohoto opatření se dařilo udržet výši celkových závazků na zhruba stejné úrovni, závazky po splatnosti klesly. Srovnání s předchozími obdobími ukazuje tabulka:

Závazky z obchodního styku	k 30.6.2003		k 31.12.2003		k 30.6.2004	
	mil. Kč	podíl v %	mil. Kč	podíl v %	mil. Kč	podíl v %
celkem	12 225	x	12 516	x	12 319	x
celkem po splatnosti	6 576	100,0	5 951	100,0	5 451	100,0
do 30 dnů	1 487	22,6	1 414	23,8	1 388	25,5
31 - 90 dnů	1 864	28,3	1 680	28,2	1 615	29,6
91 - 180 dnů	1 666	25,3	1 509	25,4	1 307	24,0
181 - 360 dnů	1 081	16,4	1 116	18,8	902	16,5
nad 360 dnů	478	7,3	231	3,9	238	4,4

Závazky z obchodního styku v členění podle zřizovatele nemocnic jsou uvedeny zde (v mil. Kč):

Nemocnice	Závazky z obchodního styku					
	k 30.6.2003		k 31.12.2003		k 30.6.2004	
	celkem	po splatnosti	celkem	po splatnosti	celkem	po splatnosti
Přímo řízené MZ	5 332	2 375	6 660	2 846	6 703	2 783
Krajské	5 252	3 461	4 243	2 335	3 542	1 816
Obecní a městské	656	340	592	296	559	257
Soukromé a církevní	786	346	844	386	1 246	537
Celkem rezort zdravotnictví	12 026	6 522	12 338	5 863	12 051	5 393
Řízené ostatními centrálními orgány ^{x)}	199	54	178	88	268	58
C e l k e m	12 225	6 576	12 516	5 951	12 319	5 451

^{x)} ministerstvo obrany

Krajské nemocnice i nadále vykazovaly nejvyšší podíl závazků po splatnosti mezi jednotlivými skupinami nemocnic, vůbec nejnižší poměr měly k poslednímu sledovanému termínu mimorezortní nemocnice, následovány přímo řízenými MZ.

6. Nesplacený bankovní úvěr a leasing

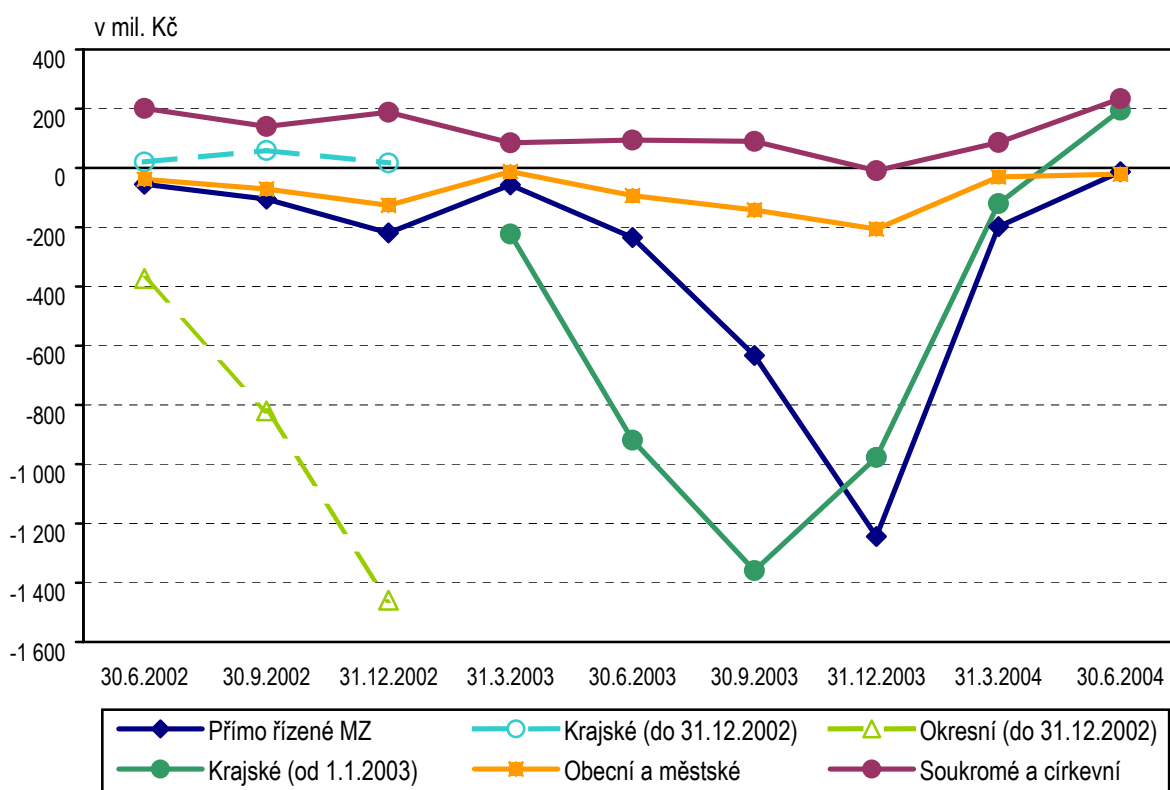
K 30.6.2004 činila hodnota nesplacených úvěrů 656 mil. Kč, přičemž bankovní tvořily 69 %. K podstatnému snížení částky úvěrů došlo ke konci roku 2003 splacením 1,2 mld. Kč za 2 nemocnice přímo řízené MZ Ministerstvem financí.

Výše nesplaceného leasingu se v pololetí 2004 oproti předchozím obdobím příliš nezměnila a dosahovala 198 mil. Kč.

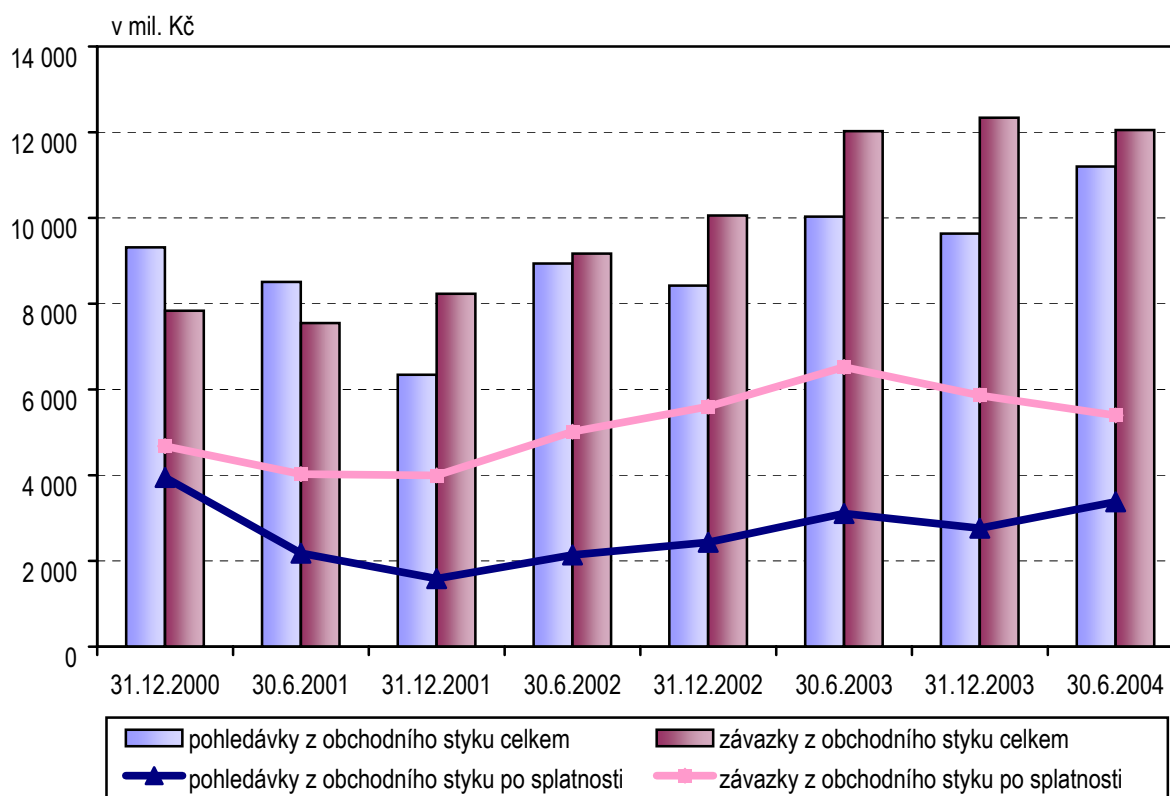
Dosažené příznivější výsledky nemocnic za 1. pololetí 2004 vzbuzují optimismus, ale nelze je přeceňovat. Teprve delší časové období ukáže, zda tento vývoj bude mít trvalejší charakter a zařízení se v budoucnu obejdou bez další finanční pomoci státu.

Vypracovala: Ing. Zdeňka Nováková

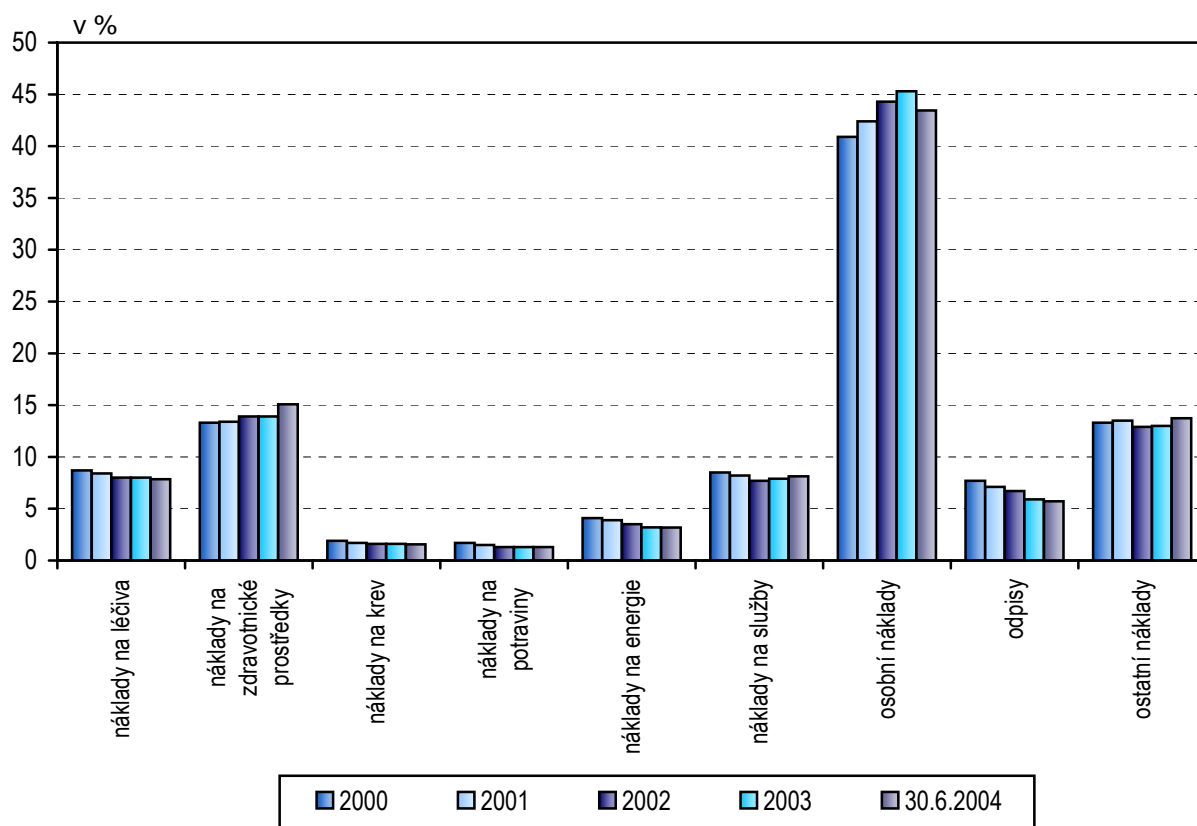
Vývoj hospodářského výsledku nemocnic rezortu zdravotnictví

Vývoj pohledávek a závazků z obchodního styku nemocnic rezortu zdravotnictví

Vývoj podílu jednotlivých nákladových položek nemocnic rezortu zdravotnictví

Struktura nákladů nemocnic rezortu zdravotnictví k 30.6.2004 podle zřizovatele (v %)

